

วิธีการปลูกมันสำปะหลัง

1. **การเตรียมพื้นที่ปลูก** ปรับปรุงดินให้เหมาะสมต่อการผลิตมันสำปะหลังโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน ได้แก่ การใช้ปุ๋ยจากมูลสัตว์ เปลือกมันจากโรงงานแป้ง หรือปุ๋ยพืชสดจากบ่อเลี้ยงและถั่วพรางปลูกแล้วไถกลบ ในกรณีที่ดินถูกใช้งานมาเป็นเวลานานทำให้เกิดชั้นดินดานใต้ดินจากรถแทรกเตอร์ ทำให้น้ำระบายลงใต้ดินได้ยาก ในฤดูฝนเกิดปัญหาหัวเน่าจากน้ำท่วมขัง ในช่วงฤดูแล้งมันสำปะหลังไม่สามารถใช้น้ำใต้ดินได้ทำให้ชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้นควรไถระเบิดชั้นดินดานหรือใช้หญ้าแฝกปลูกประมาณ 1 – 2 ปี เพราะหญ้าแฝกมีระบบรากลึกสามารถทำลายชั้นดินดานได้ อีกทั้งเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุให้กับดินด้วย

ภาพที่ 1 การเตรียมพื้นที่ปลูก

2. **การเลือกฤดูปลูก** ควรเลือกวันปลูกที่เหมาะสมเพื่อให้ช่วงอายุ 3 – 12 เดือนแรกของมันสำปะหลังได้รับฝนมากที่สุด เพราะผลผลิตขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในช่วงอายุดังกล่าว โดยการปลูกมันสำปะหลังแบบอาศัยน้ำฝนจะให้ผลผลิตสูงที่สุดเมื่อปลูกในช่วงฤดูร้อน (กุมภาพันธ์ - มีนาคม) รองลงมาคือต้นฤดูฝน (เมษายน - พฤษภาคม) และปลายฤดูฝน (ตุลาคม - พฤศจิกายน) แต่การปลูกในช่วงฤดูร้อนและปลายฤดูฝนมีข้อจำกัดของปริมาณน้ำฝนค่อนข้างน้อยซึ่งมีผลต่อเปอร์เซ็นต์การออกของท่อนพันธุ์
3. **การเลือกพันธุ์มันสำปะหลัง** ดินที่ใช้ปลูกมันสำปะหลังโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือดินร่วนเหนียว และดินร่วนทราย ดินร่วนเหนียวเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 5 และระยอง 72 ส่วนดินร่วนทรายควรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 ระยอง 90 หัวยง 60 และระยอง 9 เนื่องจากทั้ง 4 พันธุ์เมื่อนำไปปลูกในดินร่วนเหนียวจะเจริญเติบโตในส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินมากกว่าลงหัว หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่าขึ้นต้นหรือบ้ำต้นเกินไป ส่วน

พันธุ์ระยะของ 7 นั้นเหมาะสมกับทั้งดินร่วนเหนียว และดินร่วนทรายที่มีความชื้นของดินดีตลอดช่วงของการเจริญเติบโตแต่ไม่เหมาะสมกับสภาพดินที่แห้งแล้ง

4. **การเตรียมดิน** หลักสำคัญคือต้องไถตะครั้งแรกให้ลึกที่สุด ด้วยผล 3 หรือผล 4 เท่านั้น ควรไถตะในขณะที่ดินมีความชื้นพอเหมาะ ห้ามไถตะด้วยผล 7 เพราะจะไถได้ไม่ลึก การไถตะให้ลึกจะเพิ่มความสามารถในการเก็บกักความชื้นของดินได้มากขึ้น และมันสำปะหลังลงหัวได้ง่าย จากนั้นตาดินหน้าดินเพื่อให้วัชพืชตาย ถ้าเป็นดินร่วนเหนียวควรไถแปรครั้งที่สองด้วยผล 7 แล้วกร่องพร้อมปลูก ส่วนดินร่วนทรายไม่จำเป็นต้องไถแปรครั้งที่สอง สามารถกร่องพร้อมปลูกได้เลย ในกรณีที่เกษตรกรสามารถหาปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมักได้ควรหว่านก่อนไถตะ ปุ๋ยหมักที่ใช้ได้ผลดี คือ ปุ๋ยหมักมูลไก่ 500 - 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ หรือวัสดุอินทรีย์จากกากมันที่เหลือจากโรงงานแปง 2 ตันต่อไร่
5. **การเตรียมท่อนพันธุ์** ใช้ท่อนพันธุ์มันที่สดอายุ 10 - 12 เดือน ที่มีลักษณะแข็งแรง มีตาถี่ขนาดโตพอสมควร (ไม่น้อยกว่า 5 ตา) ต้องตัดท่อนพันธุ์ด้วยมีดที่คม เพื่อมิให้ท่อนปลูกชำตัดทิ้งไว้ไม่เกิน 15 วัน โดยตัดให้มีความยาวประมาณ 20 เซนติเมตร เพื่อป้องกันเชื้อรา และแมลงควรจุ่มท่อนพันธุ์ในยาแคบแทน 1.6 ซีดี (160กรัม) ผสมร่วมกับมาลาไอออน 20 ซีซี ในน้ำ 20 ลิตร ประมาณ 5 นาทีก่อนปลูก

ภาพที่ 2 การเตรียมท่อนพันธุ์ปลูก

6. **การปลูก** ปลูกปักตรงให้ลึกประมาณ 2 ใน 3 ของความยาวท่อนปลูก ในดินร่วนเหนียวควรใช้ระยะแถวกว้าง 1.20 เมตร ระยะปลูกตั้งแต่ 0.50 - 1.00 เมตร และในดินร่วนทรายควรใช้ระยะแถวแคบ 0.80 เมตร ระยะปลูกตั้งแต่ 0.50 - 0.80 เมตร

ภาพที่ 3 การปลูกรู

7. การกำจัดวัชพืช ภายในช่วง 3 เดือนแรก เป็นช่วงสำคัญของการปลูกมันสำปะหลัง ต้องดูแลรักษาให้มันสำปะหลังปลอดวัชพืช หากปล่อยให้วัชพืชโตแข่งกับมันสำปะหลัง ทำให้มันสำปะหลังแคระแกร็นและผลผลิตลดลง การกำจัดวัชพืช สามารถเลือกทำแบบผสมผสาน โดยใช้จอบถาง ใช้รถไถเดินไถระหว่างร่อง ใช้สารเคมีประเภทคลุมก่อนวัชพืชงอก หรือสารเคมีฆ่าหลังวัชพืชงอก ทั้งนี้สารเคมีประเภทคลุมใช้ได้ผลเฉพาะการปลูกต้นฤดูฝนเท่านั้น และห้ามใช้ไกลโฟเสทในขณะที่มันสำปะหลังต้นเล็กอยู่เพราะจะทำให้มันสำปะหลังชะงักการเจริญเติบโต

7.1. การฉีดยาคุมเมล็ดวัชพืช สำหรับการปลูกในฤดูฝนที่มีสภาพดินชื้น ควรฉีดยาคุมวัชพืชด้วยยาไดยูรอน (คาแม็กซ์) หลังจากการปลูกทันที หรือไม่เกิน 3 วันหรือก่อนต้นมันสำปะหลังงอก เนื่องจากหากฉีดหลังต้นเริ่มงอกอาจทำให้ต้นมันเสียหายได้ โดยอัตราการใช้จ่ายยา 600 กรัม ผสมกับน้ำ 200 ลิตรฉีดพ่นพื้นที่ปลูกได้ประมาณ 1.5 ไร่

ภาพที่ 4 การใส่ปุ๋ยและควบคุมวัชพืช

7.2. การกำจัดวัชพืชและการใส่ปุ๋ยกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 ประมาณ 30 – 45 วันหลังการปลูก โดยใช้รถไถเล็กเดินตามหรืองานพรวนกำจัดวัชพืชติดท้ายรถแทรกเตอร์ พร้อมทั้งใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในอัตรา 25 – 50 กก./ไร่ ห่างจากต้นมันประมาณ 20 เซนติเมตร จากนั้นใช้จอบกำจัดวัชพืชส่วนที่เหลือพร้อมกับกลับปุ๋ยไปด้วย หรือใส่ปุ๋ยโดยการขุดหลุมห่างจากโคนต้น 1 คืบแล้วกลบดินตามก็ได้ ทั้งนี้ข้อสำคัญคือควรใส่ปุ๋ยขณะที่ดินมีความชื้นอยู่ กำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ประมาณ 60

- 70 วันหลังการปลูก โดยมีวิธีการปฏิบัติเช่นเดียวกันกับครั้งแรก กำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ตามความจำเป็น โดยใช้จอบตากหรือฉีดพ่นด้วยยาเคมีกำจัดวัชพืช (ควรใช้ผ้าครอบหัวฉีดเพื่อป้องกันไม่ให้ยาโดนตาและลำต้นมันสำปะหลัง) ทั้งนี้ต้องใส่ปุ๋ยเคมีในขณะที่ดินมีความชื้นและต้องกลบปุ๋ยตามด้วย เพื่อลดปริมาณการสูญเสียปุ๋ย

8. การให้น้ำมันสำปะหลัง ควรให้น้ำในช่วงฤดูแล้งเพื่อช่วยให้มันสำปะหลังมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง หรือทำให้ใบร่วงน้อยที่สุด ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตแต่ละเดือน ดังนั้นการปลูกมันสำปะหลังเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุดต้องปลูกในช่วงฤดูฝน คือ ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเมษายน ร่วมกับมีการให้น้ำในช่วงสองเดือนแรกของการเจริญเติบโตตามความจำเป็น และให้น้ำเติมทีในช่วงฤดูแล้ง 5 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม เพื่อเก็บเกี่ยวที่อายุ 10 - 12 เดือน

9. การเก็บเกี่ยว ช่วงอายุที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังคือประมาณ 10 - 12 เดือน และควรงดเว้นการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังในช่วงเดือนเมษายนถึงมิถุนายน เนื่องจากเป็นช่วงที่มันสำปะหลังแตกใบอ่อน และมีเปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ ทั้งนี้ในระยะเก็บเกี่ยวเกษตรกรต้องวางแผนเพื่อเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง สำหรับปลูกในครั้งต่อไป และคำนึงถึงแนวทางการใช้ประโยชน์จากส่วนอื่นของต้นมันสำปะหลัง เช่น ใบ กิ่งก้าน หรือลำต้นควรสับทิ้งไว้ในแปลงเพื่อให้เป็นปุ๋ยพืชสดในดิน หรือหาวิธีการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นอาหารสัตว์ เช่น นำมาตากแห้งหรือนำมาหมัก

ภาพที่ 5 การเก็บเกี่ยวใบมันกิ่งเขียว